

UITHANGBORDEN TE GENT (Vervolg)

Tijdens de oudheid verklaarden de MYTHEN wat de mensen in de natuur intrigeerde. FABELS waren bijna uitsluitend moraliserende vertelsels en LEGENDEN verhaalden van bepaalde heiligen en van plaatsen waar ze, althans naar de volksmond, hadden geleefd. In al deze VERHALEN speelde de volkse fantasie een rol. Door overlevering kwamen ze tot ons en ze waren ook belangrijk als afbeelding op sommige gevelstenen.

In de Germaanse mythologie is er sprake van nixen of watergeesten met groene tanden en gouden haren. De Lorelei was een dergelijke nixe. Op een gevelsteen, op de façade van een (thans gesloopt) huis in *het Dubbel Slot*, stond ze voorgesteld.

In een oude gevel in de *Mageleinstraat* zitten twee sterk uitgesleten reliëfs gemetseld waarop zeeruiters of meermannen nog vaag te onderscheiden zijn. Volgens De Potter hield men er in 1648 een herberg, tevens brouwerij. In de lijst van Billet ontbreekt echter die naam. (24)

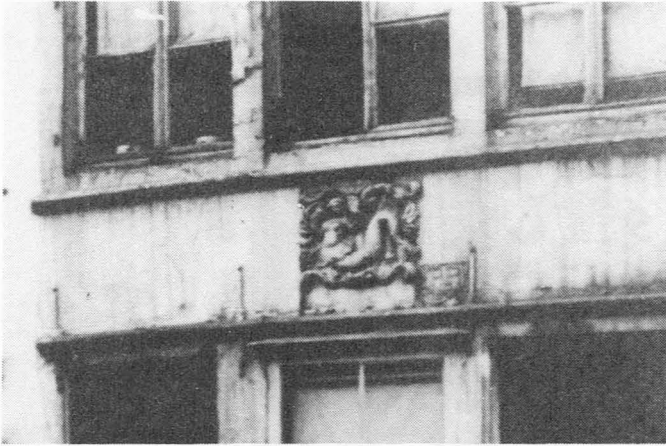
De draak uit de middeleeuwse verhalen en de legenden werd ook afgebeeld. In de *Geldmunt* staat zulk vuurspuwend monster gesculpteerd en in 't *Gewad* herkent men boven een poort opnieuw de draak. Dit huis was in 1962 aan restauratie toe. Men metselde de gevelstenen opnieuw in de façade.

Zeer bekend is ook de "Lindworm" of draak op de *Korenlei*. Deze gevel van 1662 werd in 1917 hersteld en de gevelsteen terug geplaatst. De "Lindworm" was oorspronkelijk de plaats waar men de aangevoerde "keyte", een bekende biersoort, in de kelders bewaarde. In 1787 werd dit huis door de stad aangekocht om de straat langs de Sint-Michielskerk te verbreden. (25)

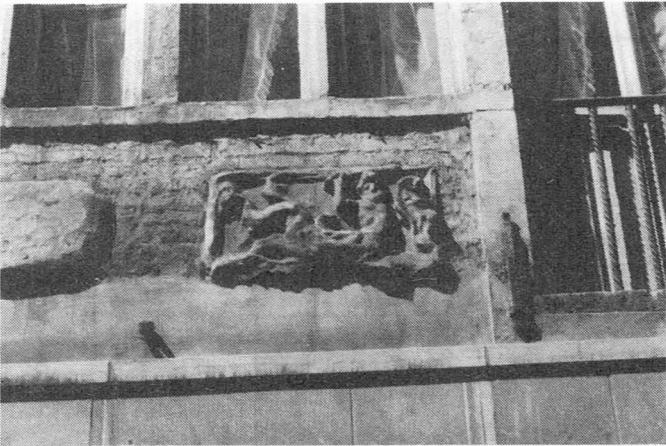
Op de *Hoogpoort* staat het bekende huis van 1476, "De Grote Moor", ook soms "De Witte Moor" (naar de witte bouwsteen) geheten. In 1896 werd dat huis, op initiatief van de eigenaar E. Lacquet, door bouwmeester E. Van Hamme gerestaureerd. De schildvormige gevelsteen werd terug ingemetseld. Hij stelt een reus voor, gewapend met schild en boog. Onderaan stond de inscriptie "dit es den grooten moor". (26)

"De Zwarte Moor" (in blauwe hardsteen opgetrokken) werd in 1481 gebouwd. De schildvormige gevelsteen geeft de afbeelding van een zittende jongen met een harp in de hand.

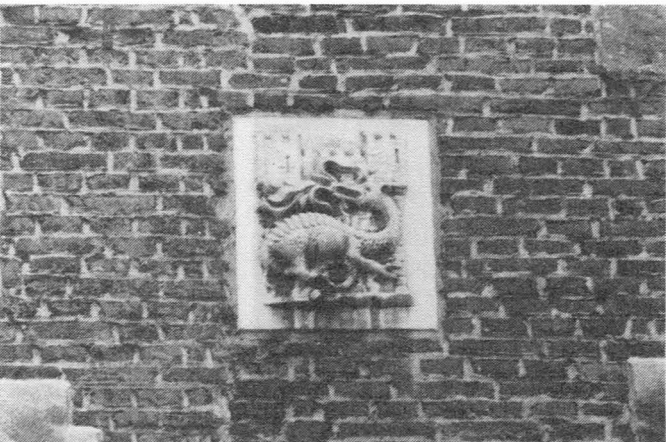
Op een prachtig herstellde, 17de-eeuwse gevel van de *Korenlei* "drijven" twee zwanen op cirkelvormige gevelstenen. Het bakstenen herenhuis was tijdens de zeventiende eeuw een brouwerij "de Swaene op de Coorenleije" (zie Billet). Na de Tweede Wereldoorlog werd het huis grondig hersteld. De gevelstenen kregen hun plaats terug. Men kan zich terloops afvragen of deze vergulde reliëfs verwijzen naar de sage waarin de zwaanridder Elsa

Dobbel Slot 67, Meermin.

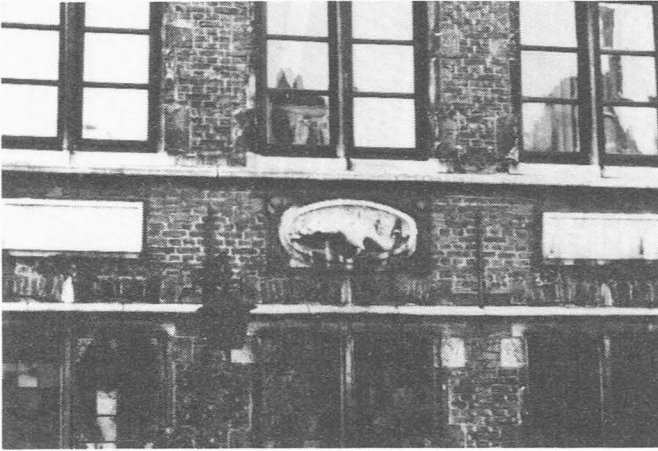
Mageleinstraat 48, Zeeruiter of Meermin.

Geldmunt 36, Draak.

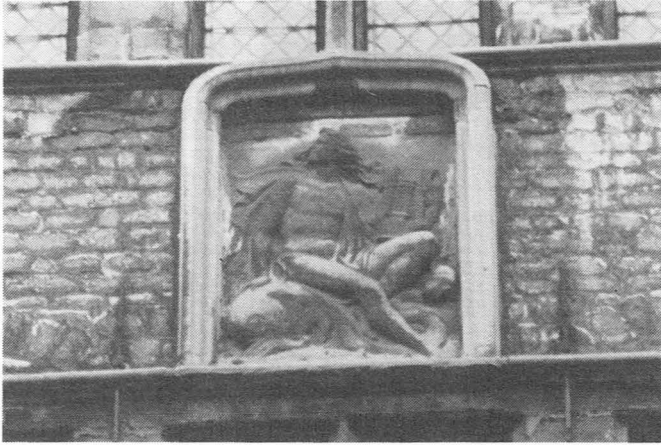
Gewad 1, Draak.

Korenlei 23, De Lindworm.

Hoogpoort 50, De grote moor.

Hoogpoort 52, De
zwarte moor.

Korenlei 9, Zwanen.

Gents Museum voor
Stenen Voorwerpen,
Zwaan (1714).
(Copyright A.C.L.
Brussel)

Kraanlei 79, Gevleugeld hert. (Foto Stadsarchief, Gent)

De verkeerde wereld. (Gents Museum voor Stenen Voorwerpen)

Maaltebruggestraat 113, Prometheus.

Kraanlei 79, De Fluitspeler. (Foto : Stadsarchief, Gent)

van Brabant bevrijdt. Meer waarschijnlijk gaat het hier gewoon om het traditioneel uithangteken boven herberg en brouwerij.

Een andere “Zwaan”-gevelsteen troffen we aan in het stedelijk *Museum voor Stenen Voorwerpen*. Op dat zandstenen exemplaar staat een zwaan en op de spreukband een datum : 1714, hoogstwaarschijnlijk het bouwjaar van de gesloopte façade. Deze gevelsteen draagt sporen van polychromie. (27)

Op de *Kraanlei*, aan de hoek van het Patershol, staat de befaamde gevel van het huis “De Fluitspeler” of “Het vliegend Hert”. Het bouwjaar staat erop vermeld : 1669. Naast driedimensionele beelden die de “Naastenliefde”, het “Geloof” en de “Hoop” symboliseren, bemerken we onder het fronton een merkwaardige gevelsteen : “De Fluitspeler” omraamd door volutes, parellijsten, bloemen, een engelenkopje en een masker. Boven de ramen van de eerste verdieping herkent men de gevelsteen met de uitbeelding van een “Gevleugeld Hert”, met links een vertolking van de “Smaak” en rechts deze van het “Gevoel”. Boven het gelijkvloers zijn symbolische reliëfs over andere zintuigen : het “Gezicht”, het “Gehoor” en de “Reuk”. (28)

In het *Museum voor Stenen Voorwerpen* bevindt zich de gevelsteen “In de verkeerde Wereld”, een reliëf waarop een wereldbol staat afgebeeld met het kruis onderaan. Links en rechts onderscheiden we een hondkop met de rugzijde naar de wereld gekeerd. Deze steen was indertijd op een 17de-eeuwse façade op de Nederkouter te zien. Het huis is ondertussen gesloopt.

(29) Een moderne versie van een “mythologie”-gevelsteen is deze aan de zijgevel van een huis in de *Maaltebruggestraat*. De afbeelding is die van de vuurgod “Prometheus”, een naakte man die een toorts in de rechterhand draagt. Een gedrapeerd stuk hangt over zijn linkerarm. Het reliëf is duidelijk industrieel vervaardigd.

NOTEN

- (24) De Potter, F., op. cit., 1901, V, p. 143 “Een huys... in de Magdeleynstrate, uutcomende met een achterhuus ofte brauwerie ende poorte daermede gaende inde Bennesteghe... van oudts ghenaeamt “den Seeruddere...”
- (25) Destanberg, D., Gent onder Jozef II, 1780-1792, Gent, 1910, p. 163.
- (26) Lacquet, E., Inventaire Archéologique de Gand, 1897.
- (27) Van den Kerkhove, A., Gids voor Bezoeker (van de voormalige Sint-Baafsabdij), Gent, 1973, p. 12.
- (28) Deruelle, Oude Gentse Gevels, Gent, 1949, p. 20. (De geringe afmetingen van het huis en het overvloedig beeldhouwwerk in terracotta zou er volgens de auteur op wijzen dat het huis oorspronkelijk toebehoorde aan een beeldhouwer (Gery Picq ?).

Lode HOSTE
(’t Vervolgt)

INVENTAIRE ARCHÉOLOGIQUE - FICHE Nr. 118

Op 10 mei 1899 stelde Louis Van Biesbroeck in de rubriek “Beeldhouwwerken - St-Jacobskerk - XVIIIe eeuw (1784)” in het Frans een fiche op over

HET TWEDE MONUMENT PALFYN

Dit monument is geplaatst tegen een der rechterpilaren van de toren van de St-Jacobskerk, in het middenschip, tegenover het veel eenvoudiger grafmonument opgericht in 1783.

Dit laatste was nauwelijks onthuld, wanneer in de loop van hetzelfde jaar 1783 het College der Medicijnen van Gent een openbare inschrijvingslijst opende om voor de beroemde ontleedkundige en chirurg een grafmonument op te richten dat waardiger zou zijn voor de stad waar hij meer dan 33 jaar geleefd had. Deze lijsten worden nu nog bewaard in de universiteitsbibliotheek van Gent, één met de handtekeningen van de wereldlijke nota-